

TARİHİ

ZİRAN — 1980
6 / 40 LIRA

E EDEBİYAT MECMUASI

ÇANAKKALE SAVAŞLARI

anılarından

Ezineli Yahya Çavuş

Yazan: Emrullah NUTKU

Birinci Cihan Savaşında Çanakkale'nin Seddülbahir mıntakasına düşman kuvvetlerinin yaptığı çıkarma sırasında 26. Alayın 3. Taburu aralıksız 36 saat savaşarak Atalarının kahramanlıklarının örneğini bir kere daha vermiş oldu.

Bu tabur, yarımada'nın güney ucundaki 5 Km.'lik kesimini savunmayla görevlendirilmişti. 23 Nisan 1915 günü, Teke ve Ertuğrul koylarının hakim tepelerine iki piyade bölüğünü, Morto limanı sırtlarına da bir takımını ayırmıştı. Geriye kalan iki bölüğünü de ihtiyatta bırakmıştı.

Çıkarma günü olan 25 Nisan sabahı, bir büyük hattıharp gemisi ve 15 torpidobot himayesinde kıyılara, yüz metreye kadar yaklaşan 10 büyük ve 13 küçük nakliye gemisinden pek çok filika ve çıkarma botlarıyla karaya saldıran İngilizlerin 29. tümenin askerleri saatlerce karaya ayak bastırılmamıştı.

24/25 Nisan gecesi, tabur emrinde bulunan istihkâm bölüğü, düşman gemilerini ancak geceleri çalışarak, avcı hendekleri önündeki telörgüleri

kurmaya çalışıyordu. Taburun emrine ağır silah olarak verilen 37 m/m'lik 4 toptan ikisi daha çıkarma başlamadan önce düşmanın bombardımanlarıyla yok edilmişti. Ağır ya da hafif makineli tüfek hiç yoktu ve bütün savunma hattı ancak tüfek silahına dayanıyordu. 24/25 Nisan mehtaplı bir geceydi, düşman mermilerinin patlama gürültülerinden sabaha kadar uyumak mümkün olmadı, ancak saat 2,30 da ay ışığının kaybolmasıyla biraz uykuya dalabilen erler de 4,30 da çıkarmanın başlamasıyla uyandırılmışlardı. Siperler üzerinde patlayan düşman mermilerinin oluşturduğu siyah duman arkasında, denizde nelerin geliştiği görülemiyordu. Korkunç gürültülerle birbirini kovalayan ağır top mermileri, yan yana düşerek topraktan Türk siperlerini yıkıyor, içindeki erleri diri diri gömüyor, havada patlayan şarapnelardan dağılan misketler de birkaç eri birden yaralıyor, ya da öldürüyordu. Daha çıkarma başlamadan yaralanan ya da şehit olanların sayısı oldukça kabarıktı. Görevlerini yapı-

madan yaralanan Türk erleri, hayıflanarak hastahane çadırına gitmeğe bile utanıyorlardı. Bütün bunlar düşmana karşı koyma zamanı gelinceye kadar sürüp gitti ve Türk askeri o saati sabırla bekledi. Bu bekleviş, kıyılara yakın olan ön siperlerdeki yiğitler için daha da sıkıcı oluyordu. Düşman, mağrur zırhlarının, saatlerce süren ateşine bir karşılık veremediğini görünce, Türk siperlerinde hayat eseri kalmadığına hükmederek 5,30 sularında ateşini hafifletti ve Teke koyuna birçok filika ve çıkarma botlarının yansıttığı görüldü. Ertuğrul koyunda da büyük bir nakliye gemisinden sahile çıkarma hazırlıkları yapılıyordu. Sahile kadar yan yana dizerek köprü haline getirdikleri dubalardan İngiliz deniz piyadeleri akın ediyordu. İçi asker dolu diğer bir nakliye gemisi de Sedülbahir iskelesine yanaşarak asker boşaltıyordu. Tam bu sırada Türk siperlerinden yoğun bir tüfek ateşi açılmıştı. Kıyıya en yakın siperlerden açılan bu yaygın ateşi sonunda, kova çıkan düşman askerinin yüzlerce birbirlerinin üzerine cansız düşmeğe başladılar. Cesur ve kahraman bir çavuş olan Ezineli Yahya'nın 10. bölüğe başlı 80 kişilik takımı, 40 dakika gibi kısa zaman içinde, düşmanın bir taburunu imha etmiş bulunuyordu. Aynı zamanda Teke koyunda da iki taburluk düşman piyadesi ateşimiz karşısında eriyivermişti. Akşama doğru Teke koyuna çıkan düşman ağır kayıplar pahasına saat 15,00 de Aytepe'yi ele geçirmişti. Yahya çavuşun takımının gerilerine sarkmak istedi. Bu saate kadar Ertuğrul koyuna çıkamayan düşman, dördüncü defa olarak, çıkarmaya girişti. Bu koyun batı yönündeki siperlere yerleşmiş olan Yahya çavuş takımı, karaya çıkanlara yan ateşi açarak, sabahantberi bu kumsalı düşman ceset-

leriyle doldurmuştu. Daha sandallarından çıkmadan ateş altına alınıp yaralanan, ya da denize atlayanların kanlarından koy'un suları al renge boyanmıştı. Yahya çavuş ta erleri de üzüntü duyuyorlardı. Ama ne var ki görevlerini yapıyorlar, haksız yere vatanlarına saldıranları kovmak ödevleriydi. (Ne yapalım, gelmeseydiler!) diye Yahya çavuş mırıldandı. Arkadan çevrilmemek için biraz geriye doğru yerlerini değiştirdiler. Aytepe'den sarkan düşmanı süngü hücumuyla durdurmak istedilerse de çok ağır bir makineli-tüfek ateşiyle karşılaştılar. 12 saatlik kanlı ve şanlı bir savaştan sonra yarısı kaybolmuş arkadaşlarıyla gerideki tepelere çekilmek zorunda kaldılar. Bütün tabur 36 saat aralıksız dövüşerek görevini yapmıştı. 26. Alayın bu 3. taburu, bu süre içinde en az iki düşman taburunu yoketmişti, ama kendisinden de 450 kahraman eksilmişti. Komutanı Mahmut bey de yaralanınca bütün tabur, dinlenmek için ihtiyata alınıp zorla geri çekildi.

BOMBACI MEHMET ÇAVUŞ

Çanakkale'de Conkbayırı savaşlarında 23. Alay erlerinden bir onbaşı Mehmet vardı. O kadar cesurdu ki, düşman siperlerinden atılan el bombalarının üzerine saldırır ve onları patlamadan eline alıp tekrar düşman siperlerine atardı. Bunun için adı bütün taburca bombacı Mehmet diye tanınmıştı. Bunun böylece düşmana geri çevirdiği el bombalarının sayısı yüzleri bulmuştu. Bu yürekliği yüzünden çavuşluğa da yükseltilerek bir takıma baş olmuştu. Ama yine de siperlerde duramaz, erlerinin önünde düşmana saldırırdı. Yine böyle bir saldırı sırasında düşmandan atılan bir bomba elinde patlamış ve sağ eli bileğinden kopmuştu. Onu hemen Ge-

libolu'daki hastaneye kaldırdılar.

Yarası çabuk iyi olmayan Mehmet çavuş sabırsızlanıp duruyordu ama, fayda yoktu. Artık siperde ve savaş cephesinde görev alamıyacağı doktorlar tarafından kendisine söylenmişti. Buna çok üzülen Mehmet çavuş, tabur komutanına şöyle bir mektup yazdı:

«Sağ kolumu kaybettim, zararı yok, sol kolum var. Onunla da pek çok iş görebilirim. Beni hayıflandıran şey beni kıtama göndermiyeceklerini söylemeleridir. Yaram b'ir türlü kapanmıyor ve hastaneden kurtulamıyorum. Seninle tekrar harbe katılmıyacağım için beni affet muhterem kumandanım!»

ÖLÜMDEN KORKMAYAN MEHMET

Ölümünden biraz önce kendisiyle bir röportaj yapan Feridun Kademir'in sorusuna, Çanakkale'nin kahraman komutanlarından Esat Paşa cevap verdi:

— Elbette, dünyaya bir kere daha gelirim yine asker olmak isterim. Askerlik büyük şereftir. Hele Mehmetçik gibi, dünyanın en asil, en kahraman erleri arasında buldukça... Şimdi bu yaşta bile, bir asker görünce gözlerim yaşarır.

— Mehmetçik'in kahramanlığını belirten bir hatıranızı rica etsem?

— Mehmetçik'in yalnız adı bile, bütün dünyaca kabul edilmiş bir kahramanlık sembolüdür. Benim gibi bütün ömrünü onunla geçirmiş bir in-

sanın onun sayısız kahramanlıklarından birini seçmesi mümkün mü?

— Meselâ şimdi hatırıma gelen birini?

— Gelibolu'daki şimal gurubu kumandanlığı karargâhından, dürbünle etrafımı izliyordum. Her taraf ateş içindeydi. İlerde bir Mehmetçik, bir yırtığını dikmekle meşguldü. Birden bire yanında patlayan bir mermi arkadaşlarımı şehit etti. D'ri kalan bir oydu. Fakat vaziyetini zerre kadar bozmadan, hem dümanı gözetledi, hem de ağır ağır dikişine devam etti. Bu cesareti dünyanın hangi askerinde bulabilirsiniz?

Yine Çanakkale'de, düşman Anafarta'lara çıkmak için sol cenahımıza taarruz ediyordu. Bizi fena halde hırpalıyordu. O zaman kardeşim Vehip paşadan, telefonla durumu anlatıp, yardım istedim. Derhal icabet etti, karşısındaki düşman taarruz halindeyken bile, bir topçu taburu ile bir (firka) tümen gönderdi.

Bu suretle Conkbayırı'nı kurtardık. Conkbayırı gayet mühim bir noktaydı. Burası düşman el'ne geçseydi Çanakkale boğazını kaparlardı. Bu bayırda saldıran düşmana karşı firkanın birinci alayı en önde göğüs geriyordu. Onun arkasından ikinci ve daha arkada üçüncü alaylar akıyordu. Göz açtırmayan çok şiddetli ateş karşısında, dalgalar halinde akan Mehmetçikler eridiler, fakat yılmadılar, Conkbayırı'nı kurtardılar. O süngü hücumu halâ gözümün önündedir.